

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/149/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118217117
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5118217117.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobcu: D. Y., nar. X.X.XXXX, bytom I. X, W. W., právne zastúpený JUDr. Bohuslavom Gelátkom, advokátom so sídlom A. X. XX, H., za účasti intervenienta na strane žalobcu: C. X., nar. XX.X.XXXX, bytom O. XXX/XX, právne zastúpený JUDr. Václavom Jaroščiakom, advokátom so sídlom M. H. XXX/XX, N., proti žalovanému: GRAND s.r.o., so sídlom Sládkovičova 1, Žilina, IČO: 36 377 619, o určenie vlastníckeho práva, na základe odvolania žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 7C/102/2018-76 zo dňa 5. mája 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný **m á** voči žalobcovi a intervenientovi na strane žalobcu **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.Napadnutým rozsudkom okresný súd (ďalej v texte aj ako „súd prvej inštancie“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia svojho vlastníctva k spoluvlastníckemu podielu o veľkosti 1/6 k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXX pre katastrálne územie N. ako pozemok CKN parc. č. 386-zastavané plochy a nádvoria o výmere 921 m², N parc. č. 387-zastavané plochy a nádvoria o výmere 1.288 m², stavba súpisné č. XXX - rodinný dom na parc. č. 386, stavba bez súpisného čísla, garáž na parcele č. 386, stavba bez súpisného čísla prevádzková budova na parcele č. 387, ktoré žalovaný nadobudol kúpno predajnou zmluvou, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený rozhodnutím Okresného úradu Žilina, katastrálny odbor, zo dňa 20.2.2015, číslo vkladu V 1170/2015.

2.Primárne, s poukazom na ust. § 131, § 137 písm. c), § 229 CSP v spojení s § 70 ods. 1,2 zák. č. 162/1995 Z.z. a § 132 ods. 1 OZ, okresný súd konštatoval existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

3.Následne, so zreteľom na to, ako a čím žalobca vymedzil skutkový rámec, súd prvej inštancie argumentoval, že žalobca vychádzal zo skutkového stavu v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 25C 92/2012 a považoval (žalobca) za rozhodujúce, že predávajúci C. X. (ktorého prejav vôle uzatvoriť so žalovaným kúpnu zmluvu ohľadne dotknutého spoluvlastníckeho podielu bol nahradený súdnym rozhodnutím) nebol v čase rozhodovania súdu o nahradení prejavu vôle jeho spoluvlastníkom, nakoľko právna predchodkyňa žalovaného B. Q. sa dovolala neplatnosti právneho úkonu žalobou na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy proti účastníkom kúpnej zmluvy doručenou súdu dňa 11.3.2003. Preto je (podľa žalobcu) predmetná kúpna zmluva absolútne neplatným právnym úkonom a bez ďalšieho došlo k obnoveniu stavu existujúceho pred uzavretím kúpnej zmluvy, t.j. spoluvlastníkom spoluvlastníckeho podielu 1/6 k predmetným nehnuteľnostiam bol naďalej žalobca.

4.1. Okresný súd sa však nestotožnil s tvrdením žalobcu, že skutočnosť, že kúpna zmluva bola uzavretá rozhodnutím súdu je irelevantná, nakoľko rozhodnutie súdu predstavuje iba nahradenie materiálneho znaku prejavu vôle - podpisu C. X. - rozhodnutím súdu. Žaloba o nahradenie prejavu vôle je totiž vo svojej podstate žalobou na uloženie povinnosti plniť - povinnosť prejavu vôle uzavrieť zmluvu a súd z hmotnoprávneho hľadiska skúma, či takáto povinnosť na strane označeného žalovaného existuje a či predložená zmluva spĺňa zákonom stanovené náležitosti, súd teda v takomto konaní skúma všetky predpoklady na nahradenie prejavu vôle. V prípade splnenia všetkých predpokladov súd žalobe vyhovie, v opačnom prípade žalobu zamietne.

4.2. Okresný súd Žilina rozsudkom zo dňa 13.2.2014 č.k.25C 92/2012-449 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 9Co 1751/2014-478 zo dňa 27.11.2014 rozhodol o nahradení vyhlásenia vôle C. X. uzavrieť kúpnu zmluvu, ktorej obsah tvoril výrokovú časť predmetného rozsudku. Táto/predmetná kúpna zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti, označenie predávajúceho, kupujúceho, predmet, ako aj cenu, ktorá zodpovedá cene, za ktorú žalovaný C. X. podiel na predmetných nehnuteľnostiach získal. Právoplatný rozsudok ukladajúci povinnosť prejavu vôle nahradzuje tento prejav (§ 229 CSP, pôvodne § 161 ods. 3 O.s.p.). Okamihom právoplatnosti rozsudku sa zmluva považuje za uzavretú. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 28.1.2015 a na jeho základe bol povolený vklad vlastníckeho práva na žalovaného.

4.3. Súd prvej inštancie zdôraznil, že v tomto konaní nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť predmetného rozhodnutia Okresného súdu Žilina, ktoré prešlo odvolacím aj dovolacím prieskumom, a riešiť otázku ne/možnosti plnenia C. X. po právoplatnom rozhodnutí súdu o nahradení prejavu jeho vôle uzatvoriť kúpnu zmluvu, a to bez ohľadu na to, že žalobca nebol stranou konania (účastníkom) o nahradenie prejavu vôle, po tom, čo konanie proti nemu a o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (V 5121/02) bolo zastavené, keď žalobca súhlasil s čiastočným späťvzatím žaloby. Preskúmaním ne/možnosti plnenia C. X. po právoplatnom rozhodnutí súdu o nahradení prejavu jeho vôle uzatvoriť kúpnu zmluvu, by súd podrobil kontrole právoplatné rozhodnutie súdu, čo je neprípustné, pričom skutkový základ žalobcom uplatnenej žaloby tvorilo práve predmetné konanie a v ňom uskutočnené procesné úkony a došlo by aj k narušeniu princípu právnej istoty a ochrany dobromyseľne nadobudnutého práva a majetku žalovaným v dôsledku právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým bolo nahradenie prejavu vôle a zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti. Žalovanému ako nadobúdateľovi vlastníckeho práva, ktorý ho nadobudol v dobrej viere opierajúc sa o právoplatné rozhodnutie súdu, musí súd poskytnúť ochranu, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istý svojim vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu.

5. Pokiaľ ide o trovy konania, okresný súd uviedol, že žalovaný bol v konaní úspešný, vznikol mu teda nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu súd však nezistil na strane žalovaného vznik žiadnych trov konania. S použitím základných princípov (čl. 4 ods. 2, čl. 17) CSP preto rozhodol tak, že ich náhradu žalovanému nepriznal.

6.1. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorý sa domáha zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6.2. Odvolateľ nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie a namietal, že v konaní vedenom pod sp. zn. 25C/92/2012 sa žalovaný domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi mnou a C. X.) a neskôr nahradenia prejavu vôle C. X.. Dovolací súd vo svojom rozhodnutí (v danej veci) okrem iného uviedol, že žalovaný uplatnil dva vzájomne si odporujúce nároky, pretože v prípade účinného dovolania sa relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu, sa nemôže oprávnený spoluvlastník úspešne domáhať, aby mu nadobúdateľ (C. X.) vec ponúkol na predaj, pretože ju nadobúdateľ platne nenadobudol. Po tomto rozhodnutí dovolacieho súdu zobral žalobca GRAND, s.r.o. žalobu v časti o určenie neplatnosti právneho úkonu späť. Následne teda súd posudzoval len to, či sú splnené podmienky, aby mohol vyhovieť žalobe o nahradenie prejavu vôle, čiže skúmal, či bolo porušené predkupné právo žalobcu GRAND, s.r.o. a dospel k záveru, že áno. Rovnako súd dospel aj k záveru, že kúpna zmluva, vo vzťahu ku ktorej mal nahradiť prejav vôle C. X., spĺňa zákonom stanovené náležitosti.

6.3. Žaloba v posudzovanej veci však nebola odôvodnená tým, že súd v konaní 25C/92/2012 dospel k nesprávnemu záveru o porušení predkupného práva GRAND, s.r.o. alebo o splnení náležitostí kúpnej zmluvy, ale tou skutočnosťou, že predávajúci C. X. nebol v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy (rozhodovania súdu) vlastníkom prevádzaného spoluvlastníckeho podielu. Je totiž zrejmé, že v konaní 25C/92/2012 súd neskúmal, či bol C. X. v čase rozhodovania vlastníkom spoluvlastníckeho podielu, pričom táto skutočnosť nebola predmetom odvolacieho ani dovolacieho prieskumu. V rozpore s týmto

zistením však súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu skutkovému záveru, že táto skutočnosť bola predmetom skúmania v konaní 25C/92/2012, keď v bode 34 uvádza, že preskúmaním možnosti plnenia C. X. by súd podrobil kontrole právoplatné rozhodnutie súdu.

6.4. Podľa odvolateľa je nesprávnym aj argument okresného súdu o požiadavke právnej istoty, nakoľko právo žalobcu na majetok musí požívať vyššiu mieru ochrany než právo žalovaného na právnu istotu, nakoľko on nebol dobromyseľný už v priebehu konania 25C/92/2012, ani v okamihu nadobudnutia vlastníckeho práva v dôsledku nahradenia prejavu vôle, nakoľko najneskôr dorúčením uznesenia dovolacieho súdu zo dňa 15.08.2011, spis. zn. ICdo/47/2010 vedel, že nemôže platne nadobudnúť spolu vlastnícky podiel od C. X. po tom, čo sa najskôr dovolal neplatnosti právneho úkonu. Dodal, že podanou žalobou sa nedomáhal preskúmania právoplatného rozhodnutia súdu, ale preskúmania platnosti kúpnej zmluvy, na ktorej bol podpís predávajúceho C. X. nahradený rozhodnutím súdu, pričom súd prvej inštancie medzi týmito dvomi nárokmi nerozlišoval, pričom patrí do právomoci súdu preskúmať platnosť právneho úkonu (kúpnej zmluvy) bez ohľadu na spôsob, ako došlo k jeho uzatvoreniu, či priamo prejavom vôle účastníkov alebo nahradením prejavu vôle účastníka rozhodnutím súdu.

7. V písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaný uviedol, že s argumentami odvolania nesúhlasí. Vníma ich ako účelové konštrukcie, fabulácie a stotožňuje sa s právnym názorom súdu prvej inštancie, predovšetkým s dôvodmi uvedenými v bode 34. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie.

8.1. V písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu intervenient na strane žalobcu uviedol, že súd prvej inštancie nerozhodoval v línii podanej žaloby. Nezaoberal sa podstatou sporu, ktorou je a malo byť určenie či je vlastníkom označeného spoluvlastníckeho podielu žalobca alebo žalovaný, ktorý je v katastrálnom operáte evidovaný ako jeho vlastník. Ale predovšetkým cez svoje zamietané rozhodnutie nepodal žalobcovi určité a presvedčivé právne relevantné odôvodnenie, prečo rozhodol tak ako rozhodol. Podľa názoru intervenienta okresným súdom označenými rozsudkami súdy len hmotne-právne rozhodli o uzavretí kúpnej zmluvy, o ničom inom. V žiadnom prípade označenými rozsudkami nedošlo k rozhodnutiu o vlastníckom práve k spornému spoluvlastníckemu podielu. Súd prvej inštancie pri určovaní hraníc možností svojho rozhodovania povýšil právoplatné rozhodnutie súdu o nahradení prejavu vôle účastníka pri uzavieraní dvojstranného právneho úkonu, nad právo rozhodovania a rozhodnutia o určení vlastníckeho práva, ktoré je ústavným právom a tiež základným ľudským právom.

8.2. Je síce pravda, že sám žalobca odkázal na toto na konanie Okresného súdu Žilina sp. zn. 25C 92/2012, urobil tak preto, aby boli výsledkami vykonaného dokazovania v konaní sp. zn. 25C 92/2012 preukázané tie skutočnosti, ktorými žalobca chce preukázať existenciu svojho vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam. Navyše, v uvedenom konaní odvolací Krajský súd v Žiline i dovolací Najvyšší súd SR vyslovili právny názor, podľa ktorého: „V prípade účinného dovolania sa relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu, sa nemôže oprávnený spoluvlastník úspešne domáhať, aby mu nadobúdateľ vec ponúkol na predaj, pretože ju nadobúdateľ platne nenadobudol“.

8.3. Intervenient zastáva názor, žalovaný Grand, s.r.o. nadobudol vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu 1/6, ktorého určenie vlastníckeho práva je predmetom žalobného návrhu, na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Kúpna zmluva je absolútne neplatná podľa právnej zásady, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv ako sám má, a to bez ohľadu na fakt, že k jej uzavretiu došlo nahradením prejavu vôle predávajúceho rozhodnutím súdu. Nestotožnil sa ani so záverom súdu prvej inštancie vysloveným k otázke nadobudnutia vlastníckeho práva v dobrej viere, keď existencia dobrej viery v konaní nebola preukázaná relevantným dokazovaním. V danej spojitosti poukázal na uznesenie Veľkého senátu obchodného kolégia 27. apríla 2021 sp. zn. 1 VObtlo/2/2020, ktoré dáva odpoveď na spôsob riešenia otázky nadobudnutia vlastníctva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa - „Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Dobrá viera nadobúdateľa, že hnutel'nú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje. Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník.“

9. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané subjektívne legitímovanou (neúspešnou) stranou sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 219 ods. 3 v spojení s 378 ods. 1 CSP) rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

10.1. Nesprávnosť konštrukcie prezentovanej v predostretom odvolaní (vrátane súvisiaceho vyjadrenia intervenienta na strane žalobcu) spočíva v okolnosti na ktorú náležite poukázal i dovolací súd (uznesenie 1 Cdo 47/2010 zo dňa 25.8.2011, č.l. 359 a nasl. pripojeného spisu sp. zn. 25C/92/2012) a to, že v konaní vedenom pod sp. zn. 2C 54/2003 boli uplatnené dva (z povahy veci) navzájom si odporujúce nároky (na jednej strane dovolanie sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy voči nadobúdateľovi a na strane druhej nárok na nahradenie prejavu vôle, aby nadobúdateľ ponúkol vec na predaj, t.j. uplatnenie neplatnosti právneho úkonu a súčasne uplatnenie nároku z toho istého právneho úkonu tak, ako by bol platným).

10.2. Nadväzne, z určujúceho hľadiska platí, že žalobca/odvolateľ i intervenient na jeho strane síce v podstate dôvodne uvádzajú, že súd sa v uvedenom konaní explicitne nezaoberal otázkou účinkov dovolania sa relatívnej neplatnosti, obidvaja (žalobca i intervenient) však opomínajú ten procesný dôsledok prejudiciality, že právoplatným uznaním jedného z týchto dvoch/týchto vzájomne sa vylučujúcich nárokov a to nahradenia prejavu vôle k uzatvoreniu kúpnej zmluvy súdnym rozhodnutím je definitívne vyriešený konflikt vyššie špecifikovaných nárokov v prospech platnosti prevodu spoluvlastníckeho podielu.

10.3. Konštatované potom zakladá vecnú správnosť meritórneho/zamietavého výroku napadnutého rozsudku, ktorého právnym základom je práve opísaný postulát. Pokiaľ okresný súd nad rámec tohto zásadného konštatovania (viď bod 34 jeho odôvodnenia) doplnil, že by preskúmanie právoplatného rozhodnutia bolo i v rozpore s princípom právnej istoty, ide o záver obiter dictum, preto postráda časť odvolacej argumentácie, venujúcej sa tomuto doplňujúcemu dôvodu, právnu relevanciu vo vzťahu k správnosti záveru/riešenia podstatnej právnej otázky, ako je to formulované v bode 10.2. tohto odôvodnenia.

11. Z iných dôvodov odvolateľ napadnutý rozsudok nespochybnil, krajský súd preto, súc viazaný vymedzenými odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP) potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku vo veci samej ako vecne správny.

12. Nadväzne, potvrdenie posudzovaného rozhodnutia v meritórnej časti, od ktorej je výrok o trovách konania priamo závislý, zakladá vecnú správnosť aj dotknutého bezprostredne podmieneného výroku o nároku na náhradu trov. Len na okraj krajský súd dopĺňa, že okresný súd náležite aplikoval zásadu úspechu v spore ako i zásadu hospodárnosti konania/rozhodovania definovanú príslušnými základnými princípmi CSP.

13. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Odvolateľ - žalobca, resp. intervenient na jeho strane nebol/i v tomto štádiu konania (vôbec) úspešný/i, čo zakladá plný procesný úspech žalovaného voči nim. O konečnej/konkrétnej výške týchto trov (po posúdení uplatnených trov v zmysle hľadísk uvedených v § 251 CSP) rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie.

14. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí v prípadoch uvedených v § 429 ods. 2 CSP.